

**PROGRAM
WYCHOWAWCZO -
PROFILAKTYCZNY
SZKOŁY PODSTAWOWEJ
IM. T. KOŚCIUSZKI W TUPLICACH**

Rok szkolny 2020-2021

Spis treści

Spis treści:

- 1 Akty prawne
- 2 Wstęp
- 3 Założenia organizacyjne
- 4 Diagnoza procesu wychowawczego
- 5 Misja szkoły
- 6 Wizja rozwoju szkoły
- 7 Wizerunek absolwenta szkoły
- 8 Powinności wychowawców klas i nauczycieli
- 9 Zasady współpracy wychowawczo-profilaktycznej z rodzicami
- 10 Samorząd uczniowski
- 11 Zasady współpracy wychowawczo-profilaktycznej ze środowiskiem lokalnym
- 12 Główne cele profilaktyki
- 13 Diagnoza potrzeb, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka
15. Program profilaktyczny – pierwszy etap edukacyjny klasy I – III
16. Program profilaktyczny – drugi etap edukacyjny klasy IV – VIII
17. Oczekiwane efekty
18. Ewaluacja

1. Akty prawne

- 1 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. w sprawie rodzajów innych form wychowania przedszkolnego, warunków tworzenia i organizowania tych form oraz sposobu ich działania (Dz. U. z 2017 r. poz. 1657).
- 2 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz. U. z 2017 r. poz. 1656).
- 3 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci
- 4 i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1652).
- 5 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 25 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1651).
- 6 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 28 sierpnia 2017 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1643).

- 7 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 sierpnia 2017 r. w sprawie organizowania wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci (Dz. U. z 2017 r. poz. 1635).
- 8 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymywanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1627).
- 9 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie indywidualnego obowiązkowego rocznego przygotowania przedszkolnego dzieci i indywidualnego nauczania dzieci i młodzieży (Dz. U. z 2017 r. poz. 1616).
- 10 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 sierpnia 2017 r. w sprawie wymagań wobec szkół i placówek.
- 11 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2017 r. poz. 1591).
- 12 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. 2017 poz. 1578)
- 13 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 lipca 2017 r. w sprawie ramowych statutów: publicznej placówki kształcenia ustawicznego, publicznej placówki kształcenia praktycznego oraz publicznego ośrodka dokształcania i doskonalenia zawodowego (Dz. U. 2017 poz. 1451)
- 14 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 marca 2017 r. w sprawie szczegółowej organizacji publicznych szkół i publicznych przedszkoli Dz. U. 2017 poz. 649.
- 15 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla

- branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej Dz. U. 2017 poz. 356.
- 16 Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Przepisy wprowadzające ustawę – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2017 r. poz. 60).
 - 17 Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. - Prawo oświatowe Dz. U. 2017 poz. 59- art.26, art. 84 ust. 2 pkt. 1 i ust.3.
 - 18 Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej/art.48 ust.1, art. 53 ust.3, art.70 ust1, art.72.
 - 19 Konwencji o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz. 526 ze zmianami).
 - 20 Karta Nauczyciela art.6.
 - 21 Statut Szkoły.
 - 22 Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
 - 23 Ustawa z 24 kwietnia 2015 r. o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 875).
 - 24 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U. z 2015 r. poz. 1249).
 - 25 Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz.U z 2018 r. poz. 214)

2. Wstęp

Realizacja Programu Wychowawczo - Profilaktycznego ma na celu wspomaganie wszechstronnego rozwoju ucznia w oparciu o uniwersalne wartości. Program zakłada spójność działań wychowawczych i profilaktycznych rodziny i szkoły oraz integralność wychowania z nauczaniem. Program Wychowawczo - Profilaktyczny kładzie nacisk na

kulturę osobistą i umiejętność współzycia w grupie, stop przemocy oraz używkom, kształtowanie postaw obywatelskich, pogłębianie świadomości ekologicznej, wychowanie zdrowotne. Rodzice i uczniowie mają możliwość postrzegać naszą szkołę jako placówkę przyjazną, życzliwą, zapewniającą wszechstronny rozwój, który wyraża się w następujących działaniach wychowawczych i profilaktycznych:

- rozwijamy wszystkie sfery osobowości ucznia zgodnie z ideami zawartymi w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka oraz Konwencji Praw Dziecka,
- kształtujemy umiejętność współistnienia w grupie rówieśniczej i społecznej przez wspólną naukę, zabawę i wybór właściwych form spędzania wolnego czasu, wychowania w duchu patriotyzmu, tradycji szkolnych i rodzinnych,
- inspirujemy uczniów do działań twórczych oraz własnego rozwoju,
- zachęcamy i włączamy rodziców oraz całą społeczność szkolną do działań na rzecz rozwoju życia kulturalnego w szkole i środowisku,
- dbamy o bezpieczeństwo uczniów w szkole, zapobiegając zagrożeniom, przeciwdziałając zachowaniom problemowym i ryzykownym,
- kształtujemy umiejętność pomocy i współpracy z innymi, ukazując wartości płynące z koleżeństwa i przyjaźni,
- promujemy i uczymy właściwych norm zachowania, poszukiwania wartości i autorytetów.

3. Założenia organizacyjne

- Program Profilaktyczny realizują nauczyciele i dyrekcja.
- Program obejmuje wszystkich uczniów, poprzez spójne oddziaływania wychowawcze i profilaktyczne w trakcie organizowanej aktywności uczniów.
- Zakłada się współpracę z rodzicami oraz instytucjami wspierającymi działalność profilaktyczną szkoły.
- Program jest dokumentem otwartym.

4. Diagnoza procesu wychowawczego

Program Profilaktyczny powstał na podstawie obserwacji, wywiadu oraz diagnozy i analizy sytuacji wychowawczej w szkole, przeprowadzonej za pomocą ankiet w środowisku

szkolnym uczni6w. Odpowiada na realne potrzeby, problemy i zagrozenia pojawiajace sie w szkole i jej srodowisku. Program Profilaktyczny zaklada poprawe sytuacji w szkole oraz stworzenie wizerunku szkoły jako miejsca bezpiecznego i przyjaznego dla uczni6w, rodzic6w, nauczycieli i innych os6b z ni4 zwi4zanych. W dzisiejszych czasach chcielibyśmy, aby uczniowie naszej szkoły wyrastali na ludzi m4drych, odpowiedzialnych, dobrych i życzliwych, umiej4cych radzi6 sobie z trudnościami codziennego życia, odr6bni4j4cych dobro od zła, bezpieczeŃstwo od niebezpieczeŃstwa, reaguj4cych na otaczaj4ce zagrozenie, umiej4cych dostrzeż4c potrzeby i problemy innych oraz służyć im pomoc4.

Misja szkoły

Jednym z g6ównych cel6w Szkoły Podstawowej jest systematyczne podnoszenie jakości jej pracy we wszystkich obszarach działalności. W naszej szkole panuje atmosfera przyjaźni i wzajemnej akceptacji. Dokładamy wszelkich staraŃ, aby uczeŃ czuł si6 pewnie i bezpiecznie oraz osi4gał sukcesy na miarę swoich moźliwości.

Jesteśmy szkoł4, kt6ra:

- zapewnia wszechstronny rozwój osobowości uczni6w, uwzględniaj4c ich indywidualne potrzeby;
- rozwija uzdolnienia i zainteresowania uczni6w poprzez ofertę zaj6c pozalekcyjnych i udział w r6żnorodnych konkursach;
- upowszechnia zdrowy styl życia, kształtuj4c postawy prozdrowotne i ochrona przed zagrozeniami.
- wychowuje w duchu patriotyzmu, uczy poszanowania historii, tradycji regionu.
- d4ży do integracji społeczności uczniowskiej poprzez budowanie atmosfery akceptacji i tolerancji w relacjach uczni6w wywodz4cych si6 z r6żnych srodowisk rodzinnych;
- jest przyjazna dla uczni6w, rodzic6w i nauczycieli;
- wspomaga wychowawcz4 rolę rodziny, współdziałaj4c z rodzicami /prawnymi opiekunami/ w procesie kształcenia i wychowania;
- BezpieczeŃstwo uczni6w, redukcja czynnik6w ryzyka i problem6w zagrożeń COVID-19.

Misj4 naszej szkoły jest wychowanie dziecka świadomego dokonywanych wybor6w, wraźliwego i otwartego na srodowisko naturalne i społeczne w jakim funkcjonuje, pewnie

poruszającego się w określonym kulturowo i światopoglądowo systemie wartości, odpowiedzialnego, prawego, krytycznego, tolerancyjnego i zdolnego do współdziałania.

6. Wizja rozwoju szkoły

Jesteśmy szkołą, w której uczeń zdobywa rzetelną wiedzę i umiejętności umożliwiające dalszy rozwój i osiągnięcie sukcesów osobistych.

Szkoła będzie wspólnotą opartą na zasadzie przyjaźni, szacunku i wzajemnej pomocy, a także zaangażowania uczniów, rodziców i pracowników w kształtowaniu jej wizerunku.

Szkoła będzie pomagać uczniom w osiągnięciu pełni ich rozwoju dzięki:

- stworzeniu miłej, bezpiecznej atmosfery nauki i współżycia,
- rozpoznawaniu, zachęcaniu i rozwijaniu indywidualnych oraz twórczych uzgodnień i umiejętności na miarę ich możliwości intelektualnych,
- wzbudzaniu motywacji do nauki, pojmowanej jako proces trwający przez całe życie, rozwijaniu poczucia dumy z osiągniętych wyników.

Szkoła będzie przygotowywać dziecko do przyszłego życia przez:

- uczenie respektowania potrzeb innych i tolerancji,
- kształtowanie pozytywnego stosunku do zabawy, pracy, wypoczynku,
- propagowanie dziedzictwa kultury narodowej,
- poznawanie zasad życia społecznego,

Grono nauczycielskie będzie:

- wzajemnie sobie pomagać, okazując szacunek i życzliwość w wypełnianiu powierzonych mu zadań wobec uczniów szkoły,
- doskonalić warsztat nauczyciela w zakresie nowych rozwiązań organizacyjnych, edukacyjnych i wychowawczo-opiekuńczych,
- przestrzegać etyki zawodu nauczycielskiego.

7. Wizerunek absolwenta szkoły

Realizując ogólne zadania szkoły, dążymy do tego, by nasz absolwent **w sferze nauki:**

- **sprawnie posługiwał się językiem polskim**, umiał korzystać z różnych źródeł informacji, potrafił zdobywać, przetwarzać i wykorzystywać wiedzę, umiał korzystać z nowoczesnych technologii komunikacyjnych;
- **był przygotowany do dalszej nauki**, rozwijał swoje talenty, myślał samodzielnie, twórczo i krytycznie, umiał realizować własne plany i marzenia;
- **miał świadomość potrzeby nieustannego rozwoju i kształcenia**, był świadomy, że każdemu kreatywnemu działaniu powinien towarzyszyć wysiłek i był gotów go podejmować.

w sferze społecznej:

- **dobrze funkcjonował w swoim otoczeniu**, czuł się członkiem społeczności lokalnej, obywatelem Polski i Europy;
- **znał i szanował tradycje rodziny, szkoły i narodu**, wykazywał chęć poznania ojczyznanego kraju i jego zwyczajów;
- **był odpowiedzialny, prawy i uczciwy**, wyrażał siebie w sposób akceptowany społecznie, wywiązywał się z powierzonych zadań w sposób zadowalający siebie i innych, starał się przewidzieć skutki swoich działań i gotów był ponieść konsekwencje swoich czynów, umiał rozróżniać dobre i złe zachowanie;
- **umiał współpracować w grupie**, działał zgodnie z obowiązującymi w niej zasadami, miał poczucie współodpowiedzialności;
- **był tolerancyjny wobec osób starszych i niepełnosprawnych**;
- **umiał zachować się kulturalnie**, znał zasady dobrego wychowania, używał form grzecznościowych;
- **potrafił budować przyjazne relacje z rówieśnikami**, umiał nazywać swoje emocje i nad nimi panować, pokojowo rozwiązywał konflikty, umiał dyskutować, był wrażliwy na potrzeby innych;

- **dbał o zdrowie własne i innych**, kształtował właściwe nawyki żywieniowe i higieny, znał zagrożenia wypływające z zażywania alkoholu, nikotyny, narkotyków, dopalaczy i innych używek;
- **stosował się do zasad ekologii**, segregował odpady, dbał o czystość otoczenia;

w sferze kulturowej:

- **uczestniczył w różnych formach kultury**, był przygotowany do odbioru mass mediów;
- **umiał analizować docierające do niego informacje**, był krytyczny wobec mas mediów;
- **był aktywny fizycznie i artystycznie**, uprawiał sport, w miarę swoich możliwości śpiewał, grał na instrumencie, rysował.

8. Powinności wychowawców klas i nauczycieli

- Zapoznają uczniów swoich klas i ich rodziców/opiekunów prawnych z dokumentacją wewnątrzszkolną i obowiązującymi zwyczajami, tradycjami szkoły.
- Oceniają zachowanie uczniów swojej klasy, zgodnie z obowiązującymi w szkole procedurami.
- Współpracują z innymi nauczycielami uczącymi w klasie, rodzicami/opiekunami prawnymi uczniów, pedagogiem szkolnym oraz specjalistami.
- Rozpoznają oczekiwania swoich uczniów i ich rodziców/opiekunów prawnych.
- Dbają o dobre relacje uczniów w klasie, poczucie bezpieczeństwa i akceptacji.
- Odpowiadają za życie, zdrowie i bezpieczeństwo dzieci podczas pobytu w szkole oraz wyjść i wyjazdów szkolnych.
- Podejmują działania profilaktyczne w celu przeciwdziałania niewłaściwym zachowaniom swoich uczniów.
- Wspólnie z psychologiem i pedagogiem zabiegają o różne formy pomocy wychowawczej dla uczniów.
- Dostosowują wymagania edukacyjne do specyficznych potrzeb ucznia.
- Rozwijają zdolności i talenty swoich uczniów.
- Dokonują rozpoznania sytuacji rodzinnej i materialnej ucznia.

- Udzielają pomocy w przezwyciężaniu niepowodzeń szkolnych w oparciu o rozpoznane potrzeby uczniów.
- Informują o potrzebach związanych z trudnościami w nauce oraz o przejawianych zdolnościach.
- Informują rodziców o proponowanych formach pomocy psychologiczno-pedagogicznej.
- Współdziałają z instytucjami pracującymi na rzecz dziecka - policją, poradnią psychologiczno - pedagogiczną, sądami rodzinnymi, kuratorami, asystentami rodziny, Komisją do Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Realizują zadania związane z doradztwem zawodowym.
- Kształtują postawy społeczne uczniów w ramach wolontariatu.

9. Zasady współpracy profilaktycznej z rodzicami

Rodzice, jako członkowie społeczności szkolnej, biorą udział w wychowawczych zadaniach szkoły poprzez następujące działania:

- uczestniczenie w zebraniach i “dniach otwartych”;
- udział w warsztatach organizowanych przez specjalistów, które poświęcone są zagadnieniom profilaktycznym;
- uczciwe i rzetelne informowanie wychowawców o stanie zdrowia dziecka i przyczynach jego nieobecności na zajęciach;
- udział w charakterze opiekuna w wycieczkach szkolnych i imprezach organizowanych przez szkołę;
- indywidualne konsultacje z wychowawcami i nauczycielami;
- utrzymywanie systematycznego kontaktu z wychowawcą, w celu uzyskiwania rzetelnej informacji na temat swojego dziecka, jego zachowania, postępów w nauce i przyczyn trudności w szkole;
- wspieranie dziecka we wszystkich jego poczynaniach i zapewnianie mu poczucia bezpieczeństwa;
- dbanie o właściwą formę spędzania czasu wolnego przez dzieci (np. czuwanie nad bezpiecznym korzystaniem z Internetu).

10. Samorząd uczniowski

- Jest inspiratorem i organizatorem życia kulturalnego uczniów szkoły.
- Reprezentuje uczniów.
- W ramach kompetencji określonych w Statucie decyduje o realizowanych przez szkołę zadaniach.
- Propaguje ideę samorządności oraz wychowania w demokracji.

11. Zasady współpracy profilaktycznej ze środowiskiem lokalnym

Pomoc w oddziaływaniach profilaktycznych płynie ze strony następujących instytucji:

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna,
- Komisja do Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Sąd Rodzinny
- Policja
- Ośrodek Pomocy Społecznej
- Biblioteka Gminna
- Straż Graniczna

Inne instytucje współpracujące ze szkołą przy realizacji programu (poradnie specjalistyczne, instytucje wspierające działania prozdrowotne i ekologiczne).

12. Główne cele profilaktyki i wychowania

Kształcenie ogólne w szkole podstawowej ma na celu:

- wprowadzanie uczniów w świat wartości, w tym ofiarności, współpracy, solidarności, altruizmu, patriotyzmu i szacunku dla tradycji, wskazywanie wzorców postępowania i budowanie relacji społecznych, sprzyjających bezpiecznemu rozwojowi ucznia;
- wzmacnianie poczucia tożsamości indywidualnej, kulturowej, narodowej, regionalnej i etnicznej;
- formowanie u uczniów poczucia godności własnej osoby i szacunku dla godności innych osób;
- wspieranie rozwoju intelektualnego np. poprzez rozwijanie kompetencji, takich jak: kreatywność, innowacyjność i przedsiębiorczość; rozwijanie umiejętności krytycznego i

logicznego myślenia, rozumowania, argumentowania i wnioskowania; rozbudzanie ciekawości poznawczej uczniów oraz motywacji do nauki;

- zachęcanie do aktywnego i zdrowego stylu życia;
- wdrażanie treści kształcenia z zakresu bezpieczeństwa państwa, organizacji działań ratowniczych, edukacji zdrowotnej i pierwszej pomocy;
- wspieranie ucznia w rozpoznawaniu własnych predyspozycji i określaniu drogi dalszej edukacji;
- kształtowanie postawy otwartej wobec świata i innych ludzi, aktywności w życiu społecznym oraz odpowiedzialności za zbiorowość; ukierunkowanie ucznia ku wartościom;
- zachęcanie do zorganizowanego i świadomego samokształcenia opartego na umiejętności przygotowania własnego warsztatu pracy.

Cele szczegółowe to:

- kształtowanie postaw patriotycznych, wzbudzanie dumy z języka ojczystego, symboli narodowych, tradycji, kultury, historii i tożsamości narodowej,
- uświadomienie znaczenia pozytywnych więzi i relacji w rodzinie i grupie społecznej,
- rozwijanie nawyków samokształcenia i stałego doskonalenia się, inspirowanie uczniów do zdobywania wiedzy, rozwijania pasji i zainteresowań,
- motywowanie do samodzielnego rozwiązywania problemów, kształtowanie przedsiębiorczości i odpowiedzialności,
- kształtowanie umiejętności odpowiedzialnego wykorzystywania technologii informatycznej, urządzeń cyfrowych, świadomego korzystania z zasobów dostępnych w Internecie, telewizji i telefonach komórkowych oraz bezpiecznego poruszania się w przestrzeni cyfrowej z poszanowaniem praw i godności innych użytkowników,
- rozwijanie i wzmocnianie indywidualnej relacji z uczniem, rozpoznawanie i rozwijanie potencjału ucznia stosownie do jego potrzeb, możliwości oraz predyspozycji i zasobów, jakie posiada,
- uwrażliwienie uczniów na potrzebę bezpieczeństwa w wymiarze państwowym, indywidualnym i zbiorowym, znajomość zasad postępowania w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń pochodzenia naturalnego i wywołanych przez człowieka,

- kształtowanie wśród uczniów potrzeby dbania o własne zdrowie fizyczne i psychiczne oraz zachowań zagrażających zdrowiu i ich konsekwencji,
- motywowanie uczniów do nauki i wywiązywania się z obowiązków szkolnych,
- kształtowanie poczucia odpowiedzialności za bezpieczeństwo swoje i innych,
- kształtowanie umiejętności poprawnej komunikacji w relacjach rówieśniczych,
- rozwijanie umiejętności rozróżniania dobra od zła i dokonywania właściwych wyborów,
- ukazywanie zgubnych konsekwencji przemocy rówieśniczej,
- uczenie szacunku i tolerancji dla innych (ich sposobu bycia, poglądów, wartości, przekonań, rasy, koloru skóry, narodowości),
- promowanie i uczenie właściwych norm zachowania, poszukiwania wartości i autorytetów,
- wzmacnianie poczucia własnej wartości i godności,
- wyrabianie poczucia odpowiedzialności za siebie i swoje czyny,
- wdrażanie do rozumienia własnych, pozytywnych i negatywnych emocji, radzenia sobie w sytuacjach trudnych,
- wdrażanie do przestrzegania norm, zasad społecznych i moralnych,
- kształtowanie kultury osobistej,
- informowanie o zagrożeniach płynących ze środków multimedialnych i skutków wynikających z niewłaściwego z nich korzystania,
- poprawa komunikacji w relacjach nauczyciel – uczeń – rodzic,
- kształtowanie umiejętności pomocy i współpracy z innymi,
- rozwijanie związków z grupą społeczną i poczucia odpowiedzialności za grupę, do której jednostka przynależy (rodzina, grupa rówieśnicza, społeczność lokalna, ogół społeczeństwa),
- stworzenie klimatu zaufania między nauczycielami, uczniami i rodzicami,
- dostarczenie wiedzy o substancjach uzależniających, psychotropowych, środkach zastępczych oraz substancjach psychoaktywnych i zagrożeniach wynikających z ich zażywania,
- uświadomienie i poszerzenie wiedzy na temat szkodliwości palenia tytoniu, spożywania alkoholu, zażywania narkotyków,

- uświadomienie rodzicom ich roli w kształtowaniu właściwych postaw u swoich dzieci,
- wyrabianie wśród rodziców poczucia odpowiedzialności za wychowanie młodego człowieka,
- wdrażanie do przestrzegania zasad higieny i zdrowego stylu życia,
- promowanie aktywności fizycznej ważnej dla prawidłowego rozwoju psychomotorycznego dziecka i alternatywy na spędzanie wolnego czasu.

13. Diagnoza potrzeb, w tym czynników chroniących i czynników ryzyka

W celu zaplanowania i podejmowania właściwych działań wychowawczo-profilaktycznych szkoły, ważne jest zidentyfikowanie występujących w środowisku szkolnym czynników ryzyka i czynników chroniących, wpływających na zdrowie fizyczne, psychiczne, bezpieczeństwo i funkcjonowanie społeczne ucznia.

W wyniku przeprowadzonej diagnozy wyróżniono czynniki chroniące i czynniki ryzyka.

Czynniki chroniące:

- pozytywny klimat środowiska szkolnego,
- silna więź ze szkołą, poczucie przynależności do grupy klasowej i społeczności szkolnej,
- poczucie bezpieczeństwa w szkole i odpowiedzialności za zachowanie swoje i innych,
- nastawienie prospołeczne w grupach rówieśniczych, empatii, wrażliwości na potrzeby innych,
- wymaganie od uczniów zachowań altruistycznych nastawionych na wzajemną pomoc, koleżeństwo,
- podejmowanie inicjatyw charytatywnych w ramach wolontariatu, aktywnego działania na rzecz klasy i szkoły,
- zdecydowany brak akceptacji dla zachowań, przemocy rówieśniczej, braku kultury osobistej, nieposzanowania mienia własnego i szkoły,
- okazja do przeżycia i osiągnięcia sukcesu, rozpoznawania i rozwijania własnych talentów i zdolności,
- zaufanie ze strony uczniów do dyrekcji, nauczycieli, pedagoga, psychologa i innych specjalistów szkolnych,

- wytwarzanie klimatu współpracy i zrozumienia między dyrekcją, nauczycielami a rodzicami uczniów, angażowanie rodziców w życie klasy i szkoły,
- podejmowanie działań profilaktycznych i wychowawczych we współpracy z podmiotami i instytucjami działającymi na rzecz pomocy dziecku i rodzinie (warsztaty, pogadanki, programy, projekty).

Czynniki ryzyka:

- pojawiająca się przemoc słowna, psychiczna i fizyczna wśród uczniów,
- odrzucenie przez grupę rówieśniczą, brak szacunku i tolerancji dla innych,
- trudności z kontrolą i panowaniem nad własnym zachowaniem,
- nieumiejętność nawiązywania prawidłowych relacji z innymi, trudności z komunikacją,
- negatywny wpływ grupy rówieśniczej (presja rówieśnicza) i środków multimedialnych (Internetu, gier komputerowych), cyberprzemoc w sieci,
- niepowodzenia szkolne,
- brak motywacji i chęci do nauki,
- niska aktywność fizyczna, mała dbałość o zdrowie i kondycję fizyczną, wśród uczniów,
- małe zainteresowanie zajęciami dodatkowymi proponowanymi przez szkołę,
- brak prawidłowych wzorców, postaw, zasad i wartości wyniesionych przez uczniów ze środowiska rodzinnego,
- brak czasu i więzi emocjonalnych z dzieckiem, niezaradność wychowawcza rodziców, brak kompetencji wychowawczych,
- trudna sytuacja materialna i społeczna rodzin,
- niska świadomość rodzicielska lub brak wiedzy na temat zagrożeń cywilizacyjnych i zachowań ryzykownych występujących wśród dzieci i młodzieży,
- zagrożenie zdrowia związane z pandemią Covid-19.

Wyniki diagnozy

Analiza uzyskanych w badaniu wyników przeprowadzona została w zakresie następujących zagrożeń:

PALENIE PAPIEROSÓW

Czy uczniowie naszej szkoły palą papierosy?

W celu zbadania tego zagrożenia zadano uczniom pytania dotyczące ich wiedzy, obserwacji na temat zjawiska oraz ich osobistych doświadczeń.

W szkole 22 % uczniów wskazuje, że ich koledzy ze szkoły palą, a najwięcej uczniów 60 % uważa, że ich rówieśnicy nie palą papierosów. 14,8 % stwierdza, że czasami palą, a 2,7 % często.

Jak zdobywasz papierosy?

Następnie zapytano ankietowanych w jaki sposób zdobywają papierosy. Najczęściej wskazują, że biorą papierosy od dorosłych bez ich wiedzy (64,4%), a 6,6% prosi o zakup dorosłych.

4% kupuje sobie sama a 18,7% uczniów nie wie skąd uczniowie mogą brać papierosy i są to najczęściej uczniowie klasy czwartej. 10,3% twierdzi, że kupują sobie sami.

Czy na terenie naszej gminy są miejsca, w których osoby nieletnie mogą kupić papierosy?

Na pytanie czy na terenie naszej gminy są miejsca, w których osoby nieletnie mogą kupić papierosy, najwięcej uczniów odpowiedziało, że nie wie o takich miejscach, tę odpowiedź wskazało 62,7% .

21,3% badanych przyznało, że na terenie naszej gminy są miejsca, w których osoby nieletnie mogą kupić papierosy.

16% uczniów szkół stwierdziło, że nie ma takich miejsc.

Uczniom zadano również pytanie o występowanie problemu palenia papierosów w ich rodzinach.

Większość uczniów naszej szkoły (88%) przyznało, że w swoich rodzinach mają osoby, które palą papierosy, natomiast tylko 12% odpowiedziało, że w ich rodzinie nie pali się papierosów. Z czego wynika, iż dzieci mają bardzo łatwy dostęp do papierosów.

PRZEMOC

Diagnostując problem przemocy w pierwszej kolejności zapytaliśmy uczniów o poczucie bezpieczeństwa w szkole.

Czy lubisz chodzić do szkoły?

33,3% uczniów lubi chodzić do szkoły, podobnego zdania jest 48% , które uważa, że są dni w których lubią iść do szkoły, ale zdarza się czasami nie.

18 % odpowiedziało, że nie lubi chodzić do szkoły.

Czy w szkole czujesz się bezpiecznie?

W zdecydowanej większości uczniowie deklarują, że czują się w szkole bezpiecznie. Taką odpowiedź wybrała większość uczniów naszej szkoły (80%), tylko 20% stwierdza, że nie czuje się bezpiecznie.

Zapytaliśmy uczniów, czy w naszej szkole są miejsca szczególnie niebezpieczne?

18,7 % uczniów wskazuje, że niebezpieczne miejsca to :

- opony 9,3 % - 7 uczniów
 - łazienka 6,70 % - 5 uczniów
 - szatnia przy sali gimnastycznej 2,6 % -2 uczniów
- pozostali - 81,4 % uważa , że nie ma takich miejsc.

Uczniowie wiedzą jak zareagować, gdy widzą przemoc wśród uczniów.

66,6 % ankietowanych wypowiedziało się, że zwraca się do nauczycieli dyżurujących na przerwach bądź do wychowawcy.

14,7 % gdy widzi przemoc wobec kolegi milczy, ponieważ się boi.

4 % uczniów zwraca się do dyrekcji szkoły.

SPOŻYWANIE ALKOHOLU

Czy pijesz alkohol?

Kolejnym diagnozowanym zagrożeniem było spożywanie alkoholu. Diagnozie poddano stan wiedzy na temat zagrożenia alkoholowego, osobiste doświadczenia.

Na pytanie: Czy Ty pijesz alkohol - zdecydowana większość (79 %) uczniów z klas V-VIII odpowiedziało, że nie pije alkoholu. Do próbowania alkoholu przyznało się 21 % uczniów.

Jeśli piłeś, to jaki to był alkohol?

Uczniowie, którzy wskazują, że pili alkohol, po raz pierwszy zrobili to w domu (10 %), u kolegi

(3 %), u babci (1,6 %), a najpopularniejszymi trunkami są piwo - 12,2 % oraz szampan 7 %.

Uczniowie byli częstowani głównie przez członków rodziny lub inne osoby dorosłe.

Można stwierdzić, że większość tych przypadków było efektem pierwszych prób picia alkoholu.

Czy według Ciebie każdy może uzależnić się od alkoholu?

Zdecydowana większość uczniów (65 %) uważa, że można uzależnić się od alkoholu.

Dość znaczna grupa (21 %) uczniów nie ma żadnej wiedzy w tym zakresie, 10 % uważa, że nie można uzależnić się lub im to nie grozi.

Picie alkoholu według Ciebie ?

Większość uczniów (49 %) uważa, że alkohol prowadzi do wielu chorób. Ankietowani uważają, że alkohol poprawia humor, ułatwia rozwiązywać konflikty oraz leczy różne choroby. Uczniowie ci nie mają świadomości, że piwo powoduje uzależnienie od alkoholu.

UŻYWANIE NARKOTYKÓW, DOPALACZY

Czy według Ciebie uczniowie naszej szkoły mają kontakt z narkotykami i dopalaczami?

60 % uczniów nie wie czy ich koledzy i koleżanki ze szkoły mają kontakt z narkotykami i dopalaczami, 10 %, twierdzi, że mają, a 28 % , że nie.

Czy kiedykolwiek próbowałeś narkotyków, dopalaczy i gdzie to było ?

W odpowiedzi na pytanie - Czy kiedykolwiek próbowałeś narkotyku, dopalacza, zdecydowana większość (88%) uczniów nigdy nie próbowało ani narkotyków ani dopalaczy, 5,2% (trzech uczniów) próbowało (dwóch we własnym domu, jeden na podwórku).

Czy w Twoim środowisku narkotyki, dopalacze są łatwo czy trudno dostępne?

63 % uczniów nie orientuje się, czy w ich środowisku narkotyki są łatwo czy trudno dostępne, 10 % twierdzi, że trudno dostępne, a 3 %, że łatwo (dwóch uczniów).

Do kogo byś się zwrócił o pomoc, gdyby ktoś usiłował Cię namówić lub zmusić do zażywania narkotyków ??

Uczniowie mają świadomość, że narkotyki są szkodliwe i jest to 77 % uczniów. Najwięcej uczniów - 79 % poprosiłoby o pomoc rodziców, w przypadku, gdyby ktoś usiłował namówić ich lub zmusić do zażywania narkotyków. Do wychowawcy/nauczyciela lub do koleżanki/kolegi - 8,7 %, do dyrektora 5 %, do innych członków rodziny lub do pedagoga 3 %.

NADMIERNE KORZYSTANIE Z KOMPUTERA, TELEFONU

W tej kategorii zagrożeń diagnoza dotyczyła nadmiernego korzystania z komputera, telefonu oraz doświadczania przykrych zdarzeń z ich wykorzystaniem.

Analiza danych pozwala stwierdzić, że wraz z wiekiem zdecydowanie zwiększa się ilość czasu przeznaczanego na komputer i telefon. Największa grupa uczniów (34,48 %) deklaruje, że przeznacza na komputer i telefon do 2 godzin dziennie.

Wśród uczniów (34 %) deklaruje, że poświęca wyżej wymienionym urządzeniom do 4 godzin dziennie. Podobnie, do spędzania powyżej 6 godzin dziennie przed komputerem lub z telefonem przyznaje się prawie (17,24 %) uczniów.

Czy doświadczyłeś przykrych dla Ciebie zachowań z wykorzystaniem internetu, telefonu?

Wśród uczniów takie doświadczenia miało prawie (31,03 %) uczniów, natomiast (68,97 %) nie miało takich przykrych incydentów.

Wśród tych przykrych doświadczeń najczęściej występują: przezwiska, wyśmiewanie. Ich ilość zwiększa się proporcjonalnie do wieku i czasu poświęcanego na korzystanie z internetu, telefonu. Niepokojące jest to iż prawie (8,62%) włamuje się na konta facebookowe oraz to, że uczniowie potrafią się wyśmiewać z innych w sieci.

Czy można obyć się bez komputera i Internetu?

Uczniowie podkreślają w 55,1 %, że mogą obyć się bez Internetu lecz pozostali nie wyobrażają sobie funkcjonowaniu w środowisku bez telefonu.

Z przeprowadzonej diagnozy wysunięto wnioski, które posłużą do podjęcia określonych działań wychowawczo- profilaktycznych w szkole.

Wnioski wypływające z diagnozy:

1. Uczniowie Szkoły Podstawowej w Tuplicach raczej lubią chodzić do szkoły.
2. Większość uważa, że nie ma niebezpiecznych miejsc w naszej szkole.
3. Uczniowie wskazują, że ich niektórzy koledzy palą papierosy.

Palący uczniowie papierosy zabierają rodzicom bez ich wiedzy.

4. Większość uczniów naszej szkoły nie pije alkoholu i wie, że można uzależnić się od alkoholu.

5. Większość uczniów nie próbowało narkotyków oraz dopalaczy oraz nie wie, gdzie można je zdobyć. Trzech uczniów przyznało, że próbowało narkotyków.

6. Uczniowie największym zaufaniem darzą rodziców i to właśnie do nich zwróciliby się po pomoc, gdyby ktoś namawiał lub zmuszał ich do zażycia narkotyku.

7. Uczniowie spędzają dużo czasu przed komputerem lub z telefonem, z wiekiem coraz więcej.

REKOMENDACJE

1. Z powodu możliwości dostępu dzieci i młodzieży do środków psychoaktywnych należy największą uwagę skupić na pomocy uczniom w rozwiązywaniu ich problemów, wzmacnianiu pozytywnej samooceny uczniów, ich wiary w swoje możliwości. Wierzące w siebie dziecko i młody człowiek nie będzie miał potrzeby sięgania po używki.

2. Wskazane jest kontynuowanie i ciągle organizowanie form z zakresu profilaktyki uniwersalnej, adresowanej do wszystkich uczniów w określonym wieku. Celem ma być opóźnianie inicjacji i przeciwdziałanie pierwszym próbom podejmowania zachowań ryzykownych.

3. Warto rozwijać takie czynniki chroniące jak:

- organizowanie licznych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych umożliwiających rozwój konstruktywnych zainteresowań młodych ludzi,
- prowadzenie zajęć psychoedukacyjnych dotyczących podstawowych umiejętności społecznych, rozpoznawania emocji (własnych i innych osób), radzenia sobie ze stresem,
- organizowanie różnych form dostarczania uczniom rzetelnych, dostosowanych do specyfiki odbiorców informacji o konsekwencjach zachowań ryzykownych.

4. Wskazane wspieranie wychowawczej funkcji rodziny poprzez umożliwienie udziału rodziców w formach doskonalenia umiejętności wychowawczych (warsztaty, możliwość korzystania z odpowiedniej literatury itd.).

5. Z uwagi na to, że dzieci i młodzież wskazują na możliwość dostępu do papierosów, alkoholu, wskazana większa kontrola i szkolenia dla sprzedawców w tym zakresie.
6. Wskazane skierowanie działań profilaktycznych do rodziców mające na celu zmianę postaw i wzorców zachowań (palenie papierosów, zezwalanie dzieciom na picie alkoholu, organizowanie dla dzieci imprez z wykorzystaniem szampanów bezalkoholowych itd.).
7. Wskazane zwiększenie ilości prowadzonych w szkołach, zajęć, akcji profilaktycznych z zakresu profilaktyki przemocy i profilaktyki nadmiernego korzystania z komputera i telefonu.